

Reino Virtanen on poissa

Reino Virtanen on lähtenyt viimeiselle matkalleen. Tässä tilanteessa monet ovat palauttaneet mieliinsä hänen tekonsa ja saavutuksensa, monet ovat kerranneet mielessä hänen tapansa elää ja osallistua.

Yksi ajatus käy yli muiden: Reino Virtanen oli elämänmyönteinen, perusominaisuudeltaan valoisa ja samalla taistelija asian puolesta, jonka katsoi oikeaksi.

Toisin kuin merkkipäivinä esitetyt arviot on ihmisen lähdön jälkeen hänestä esiintuotavat ajatukset esitettävä entistä punnitummin. Se, mitä ihmisestä sanotaan ja arvioidaan hänen lähtönsä jälkeen on vaativampaa kuin hyvinkin vilpittömien syntymäpäiväonnittelujen esittäminen.

Tätä seikkaa korostaessani toivon, että Perniön kunnan tilittäessä toimintaansa ja siinä mukana olleita Reino Virtasen ja hänenkaltaisensa elämäntyölle osattaisiin antaa riittävä arvostus.

Aika tulee nopeasti tekemään Reino Virtaselle oikeutta, hänenlaisensa mies näki niin paljon pitemmälle kuin me tavalliset ihmiset, että pian huomataan hänen aikaisemmin esittämiensä ajatusten toteutuvan. Silloin sanotaan: niin, Virtanen oli tätä mieltä jo silloin.

Jos Reino Virtasen olemus ja toiminta olisi puristettava vain yhteen nimikkeeseen, joka seikka ei tee hänelle täyttä oikeutta, niin häntä olisi nimitettävä laillisuuden mieheksi. Tätä elämänohjetta hän itse noudatti pikkutarkasti ja tätä asiaa hän korosti muille. Tällä tiellä tiukasti pysyminen piti hänen otsansa kirkkaana, joskin se saattoi matkaan myös vaikeuksia maailmassa, jossa elämme ja joka on sellainen kuin tiedämme.

Laillisuuden ja oikeaksi tuntemansa linjan tarkka seuraaminen antaa voimaa ja uskallusta. Kun usein kysyttiin, mistä Reino Virtanen ammensi elämänsä voiman, joka oli kadehdittavan vahva, voitaneen siihen vastata, että elämänohjeeksi omaksuttu rehellisyyden linja toi mukanaan tämän ihmiselämälle arvokkaan ominaisuuden.

Henkilö, joka toimii julkisesti tehtävissä ja asemissa, joita yleisesti tarkastellaan, punnitsee aika-ajoin tekojensa ja asenteidensa motiivia. Julkisuuden henkilö, jos hän ei ole vahva, helposti lähtee tavoittelemaan päivän perhoja, suosiota ja kannatusta. Tämantapainen henkilö asettaa tärkeimmäksi tavoitteeksi olla suosittu ja uskottava ilman tekoja, joilla kestävä pohja elämälle luodaan.

Reino Virtasen kohdalla vallitsee ainakin yhdestä asiasta suuri yksimielisyys. Hän ei etsinyt suosiota, hän ei mielistellyt eikä teeskennellyt.

Tiedämme, että tämä tapa toi hänelle monta vastustajaa. Vastustajia paljolti sen takia, ettei häneen pystynyt menettely, jolla monen muun kohdalla pääsi tulokseen ja sen vuoksi, että moni alitajunnassaan tunsi, vaikka sen tunnustaminen oli niin vaikeaa, että myös hengen voimiltaan suuren miehen kääntäminen oli mahdotonta.

Osallistuessaan monien asioiden käsittelyyn sattui aika-ajoin, että kokouksissa ja keskusteluissa Reino Virtanen tuli väärin ymmärretyksi. Itse asiassa oli kyseessä tilanne, etteivät monet ymmärtäneet lainkaan. Huomatessaan tilanteen hän usein kärsivällisesti toisti ajatuksensa ja perusteli sitä laajasti. Hänen harminsa oli aito, kun hän huomasi, etteivät kaikkien edellytykset

tajuta asioita jokapäiväisten kysymysten ulkopuolelta olleet riittäviä. Tämä seikka oli yksi kannustin hänen aktiviteetilleen opastaa ja jakaa tietojaan.

Niille meistä, joilla oli onni olla mukana vuosikausia yhteisissä opintokerhoissa Reino Virtasen kanssa avautui erikoinen näkökulma Reino Virtaseen. Hänen innostuksensa ja avautumisensa oli parhaimmillaan opintokerhoalalla. Tämän rohkenen sanoa kaiken sen perusteella, mitä vuosien mittaan Reino Virtasta tulin tuntemaan. Opintokerhossa luettiin, kuunneltiin ja väiteltiin mitä moninaisimmista asioista, siellä Reino Virtasen yleistietojen suuruus tuli esiin ja siellä hän myös välillä sai panna parastaan puolustaessaan mielipiteitään ystäviensä seurassa.

Reino Virtasen elämäntyötä arvioitaessa on muistettava hänen panoksensa Sosialidemokraattisen puolueen riveissä. Hän ehti olla puolueen jäsen yhtäjaksoisesti ja kaiken aikaa toimivana lähes viisi vuosikymmentä. Suurimman osan ajasta hän oli perusjärjestönsä johtoelimissä. Tämä ei kuitenkaan riittänyt. Hän kuului eri aikoina myös puolueen piiritoimikuntaan ja puolueen korkeimpaan, puoluekokousten välillä valtaa käyttävään elimeen, puolueen neuvostoon. SDP käytti hänen tietojaan ja taitojaan eri jaostoissa ja toimikunnissa. Reino Virtasen puolueessa voimakkaasti ajama linja oli maaseudun etujen ja sen asukkaiden mielipiteiden esilläpitäminen. Kaupunkilaistuvassa yhteiskunnassa se ei ollut helppo tehtävä, ja usein hän sai kuulla toimivansa häviöön tuomitun asian puolesta.

Näin sanottiin hänelle joitakin vuosia sitten. Kuitenkin nyt alkaa eri puolilta kuulua lisääntyviä ääniä sen puolesta, ettei ole viisasta kiihdyttää kaupunkien kasvua ja toisaalta elinmahdollisuuksia on lisättävä maaseudulla. Hän ehti elää huomatakseen tämän, mutta jätti vaatimattomasti sanomatta, että hän oli 10-20 vuotta sitten jo oivaltanut asian, jonka tajuamiseen useimmilta meni paljon aikaa.

SDP:n piiristä Reino Virtanen sai osan vaikutusvaltansa taustaa. Hän myönsi sen usein ja korosti kiitollisuuttaan yhteiskunnalliselle liikkeelle, joka antoi mahdollisuuden siinä mukana olijoille tuoda esiin uusia asioita ja toimia ennen kaikkea vähäosaisempien hyväksi.

Huolimatta läheisistä suhteistaan puolueeseen Reino Virtanen katsoi asioita myös tavalla, joka toi hänelle luottamusta ja kannatusta yli puoluerajojen. Näin oli monissa kohdin asianlaita Perniössä, mutta aivan erikoisesti kotipitäjän rajojen ulkopuolella, suuremmissa asiayhteyksissä. Tietojen määrä ja toimintatavan selkeys antoivat pohjan, jota haluttiin käyttää yhteiseksi hyväksi.

Reino Virtasen tullessa mukaan perniöläiseen kunnalliselämään 1930-luvulla, oli näillä main jo totuttu mittaviin kunnallismiehiin. Vuosikymmenien mittaan olivat voimakkaat miehet vieneet eteenpäin Perniön kehitystä, niin, että kotikuntaamme oli totuttu pitämään eturivin maalaiskuntana jo pitemmän aikaa. Reino Virtanen ei siis tullut kuntaan, jonka kunnalliselämä olisi ollut takapajuista ja heikkoa. Opiskeluvaiheensa jälkeen hänellä oli siten mahdollisuus lähteä toteuttamaan oikeaksi katsomiaan näkemyksiä olosuhteissa, jotka antoivat mahdollisuuden edistykselliseen ja uusia uria aukovaan toimintaan.

Tältä pohjalta toimien hän tuli pian tunnetuksi, ja melko nopeasti näkyivät myös hänen työnsä monet tulokset, vaikka hän ei niitä omikseen yleensä kirjannut. Reino Virtasen kunnansihteerivaihe käsitti kauden, johon mahtuu koko kansakunnan kohtalonaika. Jos ajatellaan kolmekymmenluvun sujuneen, vaikka vaikeuksissa, niin kuitenkin rauhanomaisissa oloissa, tiedämme toisaalta, mitä toi mukanaan sota-aika. Kunnan keskeiselle virkamiehelle ei noina aikoina suotu tavanomaisia työskentelyolosuhteita. Väestösiirrot jatkuivat suurimittaisina, puutetta oli lähes kaikesta, ja kunnansihteerin puoleen käännyttiin asioissa, joilla oli hyvin vähän tai ei lainkaan tekemistä varsinaisen kunnallishallinnon kanssa.

Johtuen Reino Virtasen perusteellisuudesta ja ajoittain pikkutarkkuudesta, sekä toisaalla kyvyn nähdä suurempia asiakokonaisuuksia, Perniössä selvittiin keskimääräistä huomattavasti paremmin vaikeiden vuosien kriisistä. Totta on, ja tätä hän usein toisti, että tuolloin oli Perniössä useampia kykeneviä kunnallismiehiä, joiden yhteisponnistuksin raivattiin vaikeudet ja päästiin vähitellen normaaliin uomaan, jota myöhemmin tulleiden on ollut suhteellisen helppo kulkea.

Edellä, vain ohuesti vedettyjen piirtojen mukainen Reino Virtanen yltyi elämänsä aikana saavutuksiin, joihin hänen alkuaan vaatimaton lähtökohtansa antoi vielä lisäpiirteen. Hänen saavutuksiaan ehdittiin tarkastella muutaman kerran jo hänen elinaikanaan, kun hän sai vastaanottaa kunniamerkkejä, kunnallisneuvoksen arvon ja täyttäessään merkkivuotia. Mieleepi on jäänyt Suomen Kunnallisliiton edellisen johtajan Aarne Eskolan puheesta kohta, jonka Eskola piti Virtaselle tilaisuudessa, joka oli järjestetty kunnallisneuvoksen arvon saamisen merkiksi Perniön kunnan toimesta. Eskola sanoi, että hän tuntee monta kunnallismiestä ja henkilöitä yleensä Suomessa, mutta niiden joukossa on vähän Reino Virtasen mittaisia.

Niiden joukko on suuri, jotka kaipaavat ja kunnioittavat Reino Virtasta. Aikaa myöten joukko vielä suurenee, kun yhä useammat oppivat ymmärtämään sen, mitä hän jo aikoja sitten sanoi tai teki. Hänen muistonsa kunnioittaminen ja kiittollisuuden osoittaminen työtänsä kohtaan on oleva monen mielessä, se tulee olemaan sitä pitkän aikaa. Tämänkin jälkeen jäävät ajatukset, kirjoitukset ja kestävät teot. Totisesti Reinhold Aleksi Virtasen, elämänsä oli mittava ja esimerkiksi kelpaava.

Sakari Airola